

Kemijärven kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2017

24/04.047/2018

KV 11.06.2018 § 39

Kaupunginhallitus 26.3.2018 § 86 sekä kaupunginhallitus 7.5.2018 § 134:

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös (KL 114 §)

Kemijärven kaupungin tilinpäätökseen kuuluvat:

- kaupungin tuloslaskelma ja konsernituloslaskelma,
- kaupungin tase ja konsernitase,
- kaupungin rahoituslaskelma ja konsernirahoituslaskelma,
- tilinpäätöksen liitetiedot,
- talousarvion toteutumisvertailu ja
- toimintakertomus

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Kuntalain 112 §:n mukaan kunnan tilinpäätöksestä on lisäksi voimassa, mitä kirjanpitoaissa säädetään.

Kuntalain 115 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman osoittamaa tulosta ennen varausten ja mahdollisten rahastosiirtojen tekemistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut yleisohjeen, joka ohjaa kuntia ja kuntayhtymiä kuntalain 410/2015, kirjanpitolain 1336/1997 ja kirjanpitoasetuksen 1339/1997 konsernitilinpäätöstä koskevien säännösten soveltamisessa. Vuonna 2015 kuntajaosto antoi yleisohjeen konsernitilinpäätöksen laatimisesta ja vuonna 2016 yleisohjeet kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman ja taseen laatimisesta sekä tilinpäätöksen liitetiedoista. Kaupungin ja Kemijärvi konsernin tilinpäätös on laadittu näiden ohjeiden mukaisesti.

Yhteenvedo vuoden 2017 tilinpäätöksestä verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen ja vuoden 2017 talousarvioon:

1000 € (ulkoinen)	TP 2016	TP 2017	Muutos %	LTA 2017	Tot %
Toimintatuotot	9 696	9 319	-3,9	9 357	99,6
Toimintakulut	-64 772	-65 035	0,4	-64 312	101,1
Toimintakate	-55 075	-55 716	1,2	-54 955	101,4
Henkilöstökulut	-29 953	-31 870	6,4	-31 149	102,3
Verotulot	29 105	29 153	0,2	28 315	103,0
Valtionosuudet	27 095	25 907	-4,4	25 760	100,6
Vuosikate	2 369	527	22,2	122	431
Yli-/alijäämä	4 209	-1 844	-43,8	-2 062	89,4

Toimintatuotot pienentyivät edellisvuodesta 3,9 %. Talousarviossa oli ennakoitu tuottojen pieneneminen toimintavolyymien pienentymisen suhteessa ja toteutuma oli vain 0,5 % eli 37 554 euroa arvioitua pienempi

Toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta 0,4 %. Toimintakulut ylittivät budjetin 0,7 miljoonalla eurolla. Ylitys henkilöstömenoissa oli 720 768 euroa, aineissa ja tarvikkeissa 327 718 euroa, vuokrissa 19 604 euroa sekä muissa toimintakuluissa 449 924 euroa. Palvelujen ostoissa puolestaan saatiin vähennystä 347 456 euroa budjettiin nähden. Henkilöstömenojen kasvu johtui henkilökohtaisten lisien vajeiden maksuista, joita ei oltu varattu talousarviossa menoihin.

Toimintakate heikkeni edellisvuoteen verrattuna 1,2 %. Toimintakate ylitti talousarvion 760 775 eurolla. Toimintamenojen ja -tulojen osalta tarvitaan muutoksia, jotta kaupungin talous voidaan saada tasapainoon.

Verotulojen kehitys

VEROT, 1000 €	TP 2016	TP 2017	Muutos %	TA 2017	Tot %
Kunnallisvero	23 640	23 514	-0,5	22 925	102,6
Kiinteistövero	4 419	4 347	-1,6	4 344	100,1
Yhteisövero	1 046	1 292	23,5	1 046	123,6
Yhteensä	29 105	29 153	0,2	28 315	103,0

Valtionosuuksien kehitys

VOS, 1000 €	TP 2016	TP 2017	Muutos%	TA 2017	Tot%
Yhteensä	27 095	25 907	-4,4	25 760	100,6

Valtionosuudet pienenevät edellisvuodesta 1 188 467 euroa eli 4,4 %. Kemijärven valtionosuuden laskussa näkyy turvapaikanhakijoiden valmistavaan opetuksen päättyminen, lukion saama harkinnanvarainen valtionosuus sekä oppilasmäärän vähentyminen.

Vuosikate heikkeni huomattavasti edellisvuodesta, mutta toteutui hieman lisätalousarviota paremmin. Vuosikate ei kata poistoja. Poistojen määrä oli valmistuneiden investointien johdosta 200 896 euroa suurempi kuin talousarviossa arvioitiin poistojen määräksi.

Toimintamenot kasvoivat talousarviossa asetettua tasoa suuremmiksi hyvinvointipalvelujen ja teknisten palvelujen menokasvun vuoksi.

Kaupungin verotulokertymä ja ennakoitua pienempi valtionosuuksien vähenemä pelastivat osaltaan kaupungin vuosikatteen plussalle. Verotulot saatiin 838 369 euroa enemmän, johtuen valtion tilitysmuutoksista kesken vuoden. Tilitysmuutos johtui viennin kasvusta ja valtion talouden vahvistumisesta. Valtionosuuskertymä oli 146 740 euroa talousarviossa arvioitua parempi. Kaupungin rahoitustuotot toteutuivat myös ennakoitua paremmin. Rahoitustuotot ylittyivät 18 % talousarvioon nähden eli 180 317 eurolla. Hyvää toteutumaa selittää lainanhoitokulujen pienentyminen ja Itä-Lapin energian tuloutus.

Vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa rahastomuutoksen jälkeen -1 843 724,89 euron alijäämää. **Nettoinvestoinnit** olivat 1,71 milj. euroa.

Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys

LAINAT	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kaupungin lainat milj. €	27,5	28,2	28,6	32,2	32,6	32,9	34,5
Konsernilainat milj. €	68,6	73,6	69,2	69,7	69,0	67,2	71,7

Palvelualueiden toimintakatteiden (=nettomenot) kehitys

KOKO KAUPUNKI PALVELUALUE	Tilinpäätös TP 2016	Talousarvio KS2017	Toteutuma 31.12.2017	Käyttö %	Alitus +/- ylitys -
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT					
MENOT	-6 839 640	-6 795 230	-6 361 181	93,6	
TULOT	561 723	608 930	658 754	108,2	
NETTOMENO	-6 277 917	-6 186 300	-5 702 427	92,2	483 873
HYVINVOINTIPALVELUT					
MENOT	-56 038 554	-55 576 930	-56 250 711	101,2	
TULOT	6 200 995	5 857 930	5 827 240	99,5	
NETTOMENO	-49 837 559	-49 719 000	-50 423 471	101,4	-704 471
TEKNISET PALVELUT					
MENOT	-12 215 275	-12 337 280	-12 955 489	105,0	
TULOT	13 255 577	13 287 280	13 365 312	100,6	
NETTOMENO	1 040 303	950 000	409 823	43,1	-540 177
KOKO KAUPUNKI					
MENOT	-75 093 469	-74 709 440	-75 567 381	101,1	
TULOT	20 018 295	19 754 140	19 851 306	100,5	
NETTOMENO	-55 075 173	-54 955 300	-55 716 075	101,4	-760 775

Kokonaisuutena palvelualueiden toimintakatteet yhteensä kasvoivat 1,2 prosenttia edellisvuodesta, kun talousarviossa toimintakateen laskuksi suhteessa edellisvuoden tilinpäätökseen oli asetettu 0,2 prosenttia.

Keskitettyjen hallinto- ja tukipalvelujen toimintakate laski edellisvuoteen verrattuna 9,2 prosenttia ja alittui talousarvioon nähden 7,8 %. Tämä johtui Rovaniemen koulutuskuntayhtymälle maksettavasta liittymissopimukseen perustuvasta maksuosuudesta, jonka arvioitiin talousarviovalmistelun yhteydessä olevan 0,5 miljoonaa euroa, mutta mikä toteutuikin 0,34 milj. euronä, myös elinkeinopalvelujen toimintavolyymien pienentyminen näkyi positiivisessa tuloksessa.

Hyvinvointipalvelujen toimintakate nousi edellisvuodesta 1,2 prosenttia ja alkuperäinen budjetti ylittyi 1,4 prosenttia. Palvelualueen sisällä ylitystä toimintakatteessa oli eniten aikuisten psykososiaalisissa palveluissa (0,3 milj. euroa), vammaispalveluissa (0,3 milj. euroa) ja ikäihmisten palveluissa (0,1 milj. euroa). Toimintakate alittui budjetoituun nähden perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa ja perhepalveluissa.

Tekniset palvelut palvelualueen toimintakate laski 60 % edellisvuodesta ja jäi 43 % budjetoidusta tavoitteesta.

Keskeiset talouden tunnusluvut v. 2010 - 2017

TUNNUSLUVUT	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tulovero %	20,00	20,00	20,00	20,50	20,50	21,00	21,00
Vuosikate €/as.	356	227	344	90	-14	309	70
Kum. ali-/ylijäämä €/as.	33	-78	-90	-319	-675	-135	-382
Lainakanta €/as.	3 324	3 487	3 585	4 085	4 203	4 298	4 573
Konsaernilainat €/as.	8 263	9 094	8 671	8 848	8 875	8 780	9 509
Omavaraisuusaste %	52,7	50,8	51,4	46,5	44,1	48,3	46,1
Väestö 31.12.	8 295	8 093	7 983	7 882	7 756	7 657	7 536
Työllisyysaste	58	56	57	58	59	60	

Kaupungin keskeisimmät tilinpäätösluvut / €		Konsernin keskeisimmät tilinpäätösluvut / €	
Toimintakate	-55 716 076	Toimintakate	-50 439 534
Vuosikate	526 851	Vuosikate	7 948 135
Tilikauden tulos	-1 858 245	Tilikauden tulos	1 034 857
Tilinpäätössiirrot	14 520	Tilinpäätössiirrot	61 102
Tilikauden Ali-/Ylijäämä	-1 843 725	Tilikauden Ali-/Ylijäämä	283 014
Kumulatiinen Ali/Ylijäämä	-2 878 025	Kumulatiinen Ali/Ylijäämä	7 243 104
Nettoinvestoinnit	-1 713 806	Nettoinvestoinnit	-11 891 171

Toimintakertomukseen sisältyy kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä:

Kaupungin tilikauden tulos ennen varauksia ja rahastosiirtoja on -1 858 245 euroa. Rahastojen lisäys on 14 520 euroa. Tilikauden alijäämäksi muodostuu siirtojen jälkeen -1 843 725 euroa. Kaupunginhallitus esittää tilikauden alijäämän siirrettäväksi omaan pääomaan yli- ja alijäämätilille.

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi allekirjoittamaton tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2017 (arkistoidaan valtuuston pöytäkirjan liitteenä). Tilinpäätös julkaistaan kaupunginhallituksen pöytäkirjan allekirjoituksen jälkeen pöytäkirjan **liitteenä 1.**

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi lautakuntien päätökset palvelualueiden tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset 2017.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, puh. 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy toimintakertomuksessa

esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn,

2. allekirjoittaa vuoden 2017 tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi,

3. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi toukokuun kokoukseen ja

4. oikeuttaa talouspalvelujen vielä allekirjoituksen jälkeen tekemään teknisuonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle menevään kappaleeseen, jos sellaiseen todetaan tarvetta kaupungin kirjanpidon tai tilintarkastajan toimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin sillä lisäyksellä, että vuonna 2017 maksetuista henkilökohtaisista lisistä annetaan kaupunginvaltuustolle selvitys tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

Tarkastuslautakunta 15.5.2018 § 22:

Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastajien on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto-, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajien on tarkastettava:

1) onko kunnan hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti;

2) antavatko kunnan tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta;

3) ovatko valtionosuuksien perusteista ja käytöstä annetut tiedot oikeita;

4) onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia ohjeita, jolleivät ne ole ristiriidassa lain, hallintosäännön tai julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Havaitsemistaan olennaisista epäkohdista tilintarkastajien on ilmoitettava viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle

ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Jos tilintarkastaja havaitsee, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä, eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen, tilintarkastuskertomuksessa on tehtävä asiasta tilivelvolliseen kohdistuva muistutus. Muistutusta ei voida kohdistaa valtuustoon.

Tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto. Valtuusto päättää toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan valmistelu, tilintarkastuskertomus ja siinä tehty muistutus antavat aiheita. Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.

Tilintarkastajan laatima tilintarkastuskertomus vuodelta 2017 jaetaan kokouksessa.

(Johdon sihteeri Aune Kumpula 040 770 8819)

Päätösehdotus (puheenjohtaja): Kuullaan tilintarkastaja Rauno Lohen selostus suoritetusta tilintarkastuksesta.

Päätös: Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan 15.5.2018 esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltaan tilikaudelta 2017.

Tilintarkastuskertomus on luovutettu tarkastuslautakunnalle. **Liite 2.**

Tarkastuslautakunta merkitsee tilintarkastuskertomuksen tiedokseen ja saattaa tilintarkastuskertomuksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi ja esittää omana lausuntonaan tilintarkastuskertomuksen johdosta kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

- tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa tilintarkastuskertomuksesta
- tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että tilinpäätös vuodelta 2017 hyväksytään
- tarkastuslautakunta esittää, että kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja palvelualueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2017.

Kaupunginvaltuusto 11.6.2018:

Liitteenä 3 edellä mainittu liite 1 (toiminta- ja tilinpäätöskertomus vuodelta 2017) ja **liitteenä 4** edellä mainittu liite 2 (tilintarkastuskertomus vuodelta 2017).

Oheisena kaupunginvaltuustolle tiedoksi lautakuntien päätökset palvelualueiden

tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset 2017.

Päätös: Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja esitteli kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen 2017.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 16.31 -16.48.

Valtuutettu Markku Harju ja Anita Ruokamo saapuivat kokoukseen tauon jälkeen klo 16.48 ja varavaltuutetu Sirkka Pikkuvirta sekä Teuvo Alaluusua poistuivat kokouksesta.

Ryhmäpuheenvuorot kuultiin seuraavassa järjestyksessä: Veikko Niemelä (kesk.), Jarkko Kotilaine (vas.), Kyösti Sipovaara (sin.), Riitta Savukoski (kok.), Markku Harju (sdp), Juhana Kelloniemi (ps.), Kristiina Lautamo (kd).

Valtuutettu Harri Ruopasa poistui kokouksesta klo 17.35 (työeste).

Valtuutettu Jani Tikkanen poistui kokouksesta klo 18.00 (muu syy).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti tilinpäätöksen vuodelta 2017 ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille tilikaudelta 1.1-31.12.2017.

Kokouksessa pidettiin tauko klo 18.45 - 19.05

Valtuutettu Eino Meriläinen poistui kokouksesta klo 18.45 (muu syy).
Puheenjohtaja kutsui paikalle varavaltuutettu Sirkka Pikkuvirran.